

Uttalelsen nedenfor inngår som del av publiseringen på internett av "Om Stortingets behandling av barnevernsspørsmål i 1995-96".

Nettadresse:

<https://www.mhskanland.net/page47/MHS-Barnevernet-Stortinget-1995-96/index.html>

22. april 1996

Marianne Haslev Skånland

Professor i språkvitenskap ved Universitetet i Bergen (norsk)

Arbeidet en del faglig med spørsmålet om psykologers, pedagogers og sosialvesenets bedømmelser av barns språkbruk og språkutvikling, og med spørsmålet om det vitenskapelige grunnlag barnevernets virksomhet hevdes å bygge på. Innsamling og spredning av informasjon om barnevern i Norge og andre land.

En del avisartikler o.l. om barnevern og rettssikkerhet.

*

Marianne Haslev Skånland

Bergen

27. januar 1996

Til
Fremskrittspartiet

Kommentar til Dokument nr. 8:17 (1995-96) om et barnevern i tillitskrise

1.

Man bør tross alt søke å unngå en ordning med autorisasjon av psykologer og psykiatere til å fungere som sakkyndige i barnevernssaker.

Slik autorisering vil med stor sikkerhet føre til en ytterligere befestet posisjon for den typen sakkyndige som allerede brukes mye av barnevernet, og som er meget skadelige for familiene.

Grunnen er at det er ytterst vanskelig å basere autorisasjon innenfor psykologi på klare vitenskapelige kriterier, som vedkommende kan gjøres ansvarlig i forhold til. Det vil derfor komme forslag om at erfaring og tidligere lignende virksomhet skal danne basis for autorisasjon.

Det har allerede forekommet at psykiatere som familiene har ønsket å få oppnevnt som sakkyndige, er blitt avvist fordi de ikke er barnepsykiatere. Samtidig er det nettopp innen barnepsykiatrien de minst holdbare teorier og retninger har størst makt.

Målet må isteden være å få psykolog- og sosionom-profesjoner ut av den rettslige behandling av barnevernssaker (og av barnefordelings-saker). Slike saker er ofte meget vanskelige for de juridiske dommere å vurdere, men erfaringene siden psykologer og sosionomer gjorde sitt inntog i rettssalen, er vel at sakene ikke er blitt lettere men ofte enda verre ved deres medvirkning.

Juridiske dommere og advokater må få en grundig ny orientering om det uholdbare grunnlag for de psyko-sosiale profesjoners oppfatninger og anbefalinger slik de praktiseres av en stadig voksende mengde innen disse profesjonene.

De som skal fungere som kommunenes advokater i disse sakene, må pålegges på en helt annen måte å hindre kommunene i å fremme uholdbare synspunkter til skade for barn og foreldre. De juridiske dommere må pålegges å dømme i sakene på basis av vanlige rettsstatskrav til bevis og forståelse av saksforhold, uten henvisning til uetterrettelige påstander om

‘manglende stimulering’, ‘psykisk omsorgssvikt’, ‘usunne bindinger mellom barn og foreldre’, ‘utilstrekkelig omsorgsevne’ m.v.

Henvisninger: Om autorisasjon av psykologer, se R. Dawes: *House of Cards - Psychology and Psychotherapy Built on Myth* kap. 5 "Licencing. The Myth of Protecting the Public". Om barnepsykiatrisk virksomhet, se Lennart Hane: *Rättvisan och psykologin* særlig kapittel 8 "Nogra tankar kring svensk barn-Gulag" av Siv Westerberg.

2.

Alle barn som blir gjenstand for barnevernets oppmerksomhet grunnet avvikende atferd eller symptomer på at noe kan tenkes å være galt, må obligatorisk bringes inn under det normale, somatiske helsevesen, til grundig undersøkelse med det formål å stille en diagnose.

Det finnes mange eksempler på at barn (og andre) med klart somatiske sykdommer, f.eks diabetes, nevrologiske tilstander, mat-allergi, mat-intoleranse, autisme eller hjerneskade – alt sammen tilstander som kan gi utslag i atferd – er blitt gjort til gjenstand for psykologiske eller psykososiale utredninger som fører til at foreldrene blir fratatt omsorgen eller på annen måte får sin situasjon forverret. Situasjonen for barna er enda verre. De kan risikere å bli isolert i barnehjem eller på en barnepsykiatrisk avdeling, noe som normalt vil merke dem for livet uansett hvordan tilstanden har vært på forhånd. Alvorligst er det at deres egentlige sykdom ikke får diagnose eller oppmerksomhet, noe som i verste fall kan føre til døden.

Det er i Sverige minst ett eksempel på dette: En gutt med epilepsi ble ‘diagnostisert’ av barnevernet som psykisk feilutviklet grunnet sin mors (antatte men ikke reelle) manglende omsorg. Han ble plassert hos fosterforeldre (med kriminell bakgrunn) som vanskjøttet ham og ikke gav noen hjelp når han fikk epileptiske anfall, og døde av denne grunn.

I en annen svensk sak ble en liten pike innlagt på sykehus med symptomer som utelukkende ble undersøkt ut fra den antagelse at de stammet fra mishandling utført av stefaren. Da en sakkyndig uttalelse avviste dette, viste sykehuset ingen interesse videre, men sendte piken hjem. Hun døde kort tid etter i et anfall som kan ha vært diabetes-koma, noe som inntreffer hvis diabetes ikke blir diagnostisert og behandlet. Igjen ble dette ikke undersøkt skikkelig men tolket som skader påført av stefaren, han ble dømt og fikk 8 års fengsel. Han fører nå sak om oppreisning. Først nå er det lykkes hans advokat å få frem en henvendelse til sosialmyndighetenes vitenskapelige råd om å utrede hvorvidt piken kan være død av diabetes.

I Norge finnes det flere eksempler på at barn med hjerneskade, autisme, betennelse e.l. er blitt antatt å ha vært utsatt for incest, og at deres virkelige skade/sykdom blir neglisjert.

Henvisninger: E.M. Thornton: *The Freudian Fallacy* kap 16 (om en lang rekke tilfeller av sykdommer som folk kan behandles for og bli helt friske av, men der de ikke har fått behandling fordi de er havnet hos psykolog);

Lennart Hane: *Rättvisan och psykologin* de fleste kapitlene; Marit Wang: *Det store barnevernspøkelset* side 179 (b og c); Jeffrey Masson: *Against Therapy* kap 5 "John Rosen and Direct Psychoanalysis" (om tortur, ulovlig frihetsberøvelse osv. utøvet i stor stil av en psykiater og hans medarbeidere overfor pasienter, under dekke av å være diagnose og behandling, og helt uten at andre leger eller samfunnet reagerte).

3.

Barnevernet og deres psykologer må forbys å holde kurs for barnehagepersonale o.a. i slikt som incest-overgrep mot barn og psykodynamisk teori om barns utvikling. (Det fører til at alt blir oppfattet som unormalt, og tolket som foreldrenes skyld.)

Henvisninger: Lennart Hane: *Rättvisan och psykologin* kap 11 "Incesthysterin i Cleveland" av Berl Kutchinsky; R. Dawes: *House of Cards* side 154-166 og 234-250.

4.

En betydelig del av vanskelighetene med barnevernets aktiviteter ligger i alle pengene som er tilgjengelige i systemet og som anvendes til å betale sosialarbeidere, psykologer og fosterhjem, kort sagt alle unntatt barnets foreldre.

Man bør prøve å få nedlagt det nåværende barnevern ved å overføre både myndighet og bevilgninger til 3 andre instanser:

- 1) politiet (alt som angår kriminalitet utført av eller overfor barn);
- 2) helsevesenet (alt som angår syke barn);
- 3) et normalt sosialkontor (alt som angår økonomisk bistand og praktisk hjelp, slikt som hjemmehjelp og husmorvikar).

Et første tiltak bør være å kraftig redusere ytelser betalt til fosterhjem. Muligens burde sosialkontoret tvinges til å yte familien hvis barn de underkaster tiltak, like store ytelser som de (nå) bruker på redegjørelser og fosterhjem. Det burde ha mulighet for å bremse på deres lyst til å være aktive med sine tiltak som skader familien.

I praksis finnes der uten tvil en rekke hjem som har en så problematisk hverdag at hjelp trenges, men hvor en brøkdelen av det som idag øses ut av barnevernet til helt andre enn familien, ville være nok til å sette familien godt i stand til å klare seg bra.

I en rekke saker der familiens forsørger er blitt syk eller arbeidsløs, har henvendelse til sosialkontoret for å få økonomisk bistand isteden resultert i at barna er blitt tatt fra sine foreldre, og svære summer utbetalt til beredskapshjem, fosterhjem og psykologer.

Juristen Berd Benneche gir eksempler som er opprørende mest av alt fordi regjeringen bruker bestemmelsen om manglende økonomisk forsørgelse e.l. som påskudd til å legge vanskeligheter i veien for foreldre som vil ta seg av og leve sammen med sine barn, mens man ikke betenker seg på å bruke store summer på å holde de samme barna hos fremmede. Jeg

siterer: "I en sak som var oppe i ... herredsrett la regjeringsadvokaten ned påstand om at omsorgen for et barn ikke måtte heves under henvisning til §16c fordi faren ikke kunne regne med stabilt arbeid, og moren ikke kunne ta jobb utenfor hjemmet. Han fikk ikke medhold. Etter rettens mening "må det være tindrende klart at et barn ikke skal tas fra foreldrene fordi disse ikke kan forsørge det, dersom forholdene kan rettes ved økonomisk hjelp." Dette syn får støtte i Sosiallovutvalgets innstilling (s. 156) "I dagens samfunn ville det imidlertid være urimelig om økonomisk nød alene skulle være grunn til å fjerne barn fra hjemmet"."

Staten gjennom barnevernet fortsetter imidlertid med dette, ikke minst ved at de påfører økonomisk svake familier vanskeligheter og press som kan føre til at det også *oppstår* "andre problemer", slik at det ikke lenger dreier seg om svak økonomi alene.

Henvisninger: Gerd Benneche: *Barnevernet i Norge* side 56-57; Marit Wang: *Det store barnevernspøkelset* side 130-32.

5.

Barnevernet må ved lov søkes hindret i å fremme hemmeligholdelse (konfidensialitet, lukkede dører, påberopelse av taushetsplikt) som ikke er i de berørte familienes interesse. Hemmeligholdelse gjøres i dag ofte under påskudd av at det er i barnets interesse, eller av at barnevernet vil beskytte andre impliserte enn foreldrene.

Effekten av barnevernets taushet er ikke å beskytte barnet, men at almenheten ofte tror at det foreligger graverende, beviste anklager mot foreldre, mens det i realiteten kan dreie seg om rene detaljer eller om usannheter.

I slike saker som dette er det uten tvil barnets nærmeste familie som representerer barnets interesser, og andre hensyn må vike. Familiens, *særlig* barnas, eneste forsvar er offentliggjøring.

Man bør overveie å pålegge barnevernet å offentliggjøre sine klagepunkter mot foreldrene når disse har opphevet taushetsplikten og ønsker offentliggjørelse. Klagepunkter som ikke da legges frem offentlig, må regnes ikke å eksistere.

Henvisninger: I en sak i Lindås har sosialkontoret fått gjennomslag i retten for at en pike, som nå er 13 år og som på dommernes spørsmål klart har sagt at hun vil hjem, skal nektes å få komme hjem bl.a. med den begrunnelse at saken er blitt kjent i media. Man mener at piken derfor ikke vil "kunne fungere" utenfor husets vegger på sitt hjemsted (trass i at hverken hun eller hennes foreldre har noe som helst på samvittigheten, at lokalmiljøet inntar familiens standpunkt, og pikens venninner ønsker å være sammen med henne og få henne tilbake i kretsen).

I saken om Adele Johansens barn Signe Malene, som nettopp har vært oppe for menneskerettsdomstolen i Strasbourg, begjærte den norske stat lukkede dører med den begrunnelse at andre impliserte enn Adele Johansen

har krav på beskyttelse av sitt privatliv. Da staten så gjorde tilbaketog uten å fremme kravet, sa regjeringsadvokaten at de frafalt fordi Adeles sønn Ernst-Christer nå hadde underskrevet på at han opphevet taushetsplikten for sitt vedkommende. Staten skyver altså Ernst-Christer foran seg på utilbørlig måte; de vet utmerket godt at han ikke har ønsket lukkede dører, og at den "behandling" de hevder han trengte og hans mor ikke så til at han fikk, var en ren terrorisering utført av det norske barnevernet, en fengsling under konsentrasjonsleir-forhold som drev ham til å ønske å ta livet av seg, og fullstendig uetterrettelige påstander om "usunn binding" til moren og utvikling av psykose. Jeg viser til Adele Johansen og Elin Brodins bok *Papirdukker*.

6.

I den grad det ikke allerede dekkes av eksisterende lover om tjenesteforsømmelse og utvisning av uforstand i tjenesten o.l., er det viktig å få innført slikt direkte ansvar for alle berørte:

fra undervisnings-personale ved sosialskoler og lærebokforfattere som oppfordrer og medvirker til uvederheftig analyse og tolkning av mennesker og situasjoner og til at personale piner familier og opptrer som provokatører,

til en helsesøster eller barnehagelærer som rapporterer ting som ikke er tilfelle, som ikke kan dokumenteres, eller som de ikke har noen mulighet til å vite noe om,

til personale og beboere på barnehjem og i fosterhjem,

den enkelte barnevernsarbeider og psykolog som skriver rapporter og vurderinger,

og sosialsjefer.

Jeg har ingen illusjon om at det blir lett å få alle impliserte konfrontert med sitt ansvar. Men situasjonen kunne ihvertfall kanskje bedres en del, slik at det ikke ble fullt så lett for alle som i realiteten har egen interesse av å holde barn under ulike tiltak, å stå i retten og i andre sammenhenger og uttale seg som om de var upartiske vitner.

I en del saker er det allerede kommet frem at ansatte i barnevernet har opptrådt klanderverdig eller kriminelt mot familiene. Dette må rettsforfølges av samfunnet.

Henvisning: Marit Wang: *Det store barnevernspøkelset* side 50 (avsnittet fra 1/12-88).

Marianne Haslev Skånland